

Årsrapport 2018

HedeDanmark a/s

CVR-nr. 27 62 35 49

Klostermarken 12
8800 Viborg

Årsrapporten er fremlagt og godkendt på selskabets
ordinære generalforsamling

Den 7. maj 2019

Dirigent: Bent Ejnar Juul Simonsen

Indholdsfortegnelse:

Ledelsespåtegning	3
Den uafhængige revisors påtegning	4-6
Selskabsoplysninger	7
Ledelsesberetning	8-14
Resultatopgørelse	15
Balance	16-17
Pengestrømsopgørelse	18
Egenkapitalopgørelse	19
Noter til resultatopgørelse og balance	20-28
Noter - Anvendt regnskabspraksis	29-35

Ledelsespåtegning

Bestyrelsen og direktionen har dags dato behandlet og godkendt årsrapporten for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 for HedeDanmark a/s.

Årsrapporten aflægges i overensstemmelse med Årsregnskabsloven.

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver, finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018.

Ledelsesberetningen indeholder efter vores opfattelse en retvisende redegørelse for de forhold, beretningen omhandler.

Årsrapporten indstilles til generalforsamlingens godkendelse.

Viborg, den 7. maj 2019

Direktion:

A blue ink signature of Lars Herman Petersen.

Lars Herman Petersen
Adm. direktør

A blue ink signature of Anders Borresen Moos.

Anders Borresen Moos
CFO

Bestyrelse:

A blue ink signature of Lars Jehanisson.

Lars Jehanisson
Formand

A blue ink signature of Bent Ejnar Juul Simonsen.

Bent Ejnar Juul Simonsen

A blue ink signature of Klaus Astrup Nielsen.

Klaus Astrup Nielsen

Den uafhængige revisors revisionspåtegning

Til kapitalejerne i HedeDanmark a/s

Konklusion

Det er vores opfattelse, at koncernregnskabet og årsregnskabet giver et retvisende billede af koncernens og selskabets aktiver, passiver og finansielle stilling pr. 31. december 2018 samt af resultatet af koncernens og selskabets aktiviteter og koncernens pengestrømme for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018 i overensstemmelse med årsregnskabsloven.

Vi har revideret koncernregnskabet og årsregnskabet for HedeDanmark a/s for regnskabsåret 1. januar - 31. december 2018, der omfatter resultatopgørelse, balance, egenkapitalopgørelse og noter, herunder anvendt regnskabspraksis, for såvel koncernen som selskabet, samt pengestrømsopgørelse for koncernen ("regnskabet").

Grundlag for konklusion

Vi har udført vores revision i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark. Vores ansvar ifølge disse standarder og krav er nærmere beskrevet i revisionspåtegningens afsnit *Revisors ansvar for revisionen af regnskabet*. Vi er uafhængige af koncernen i overensstemmelse med internationale etiske regler for revisorer (IESBA's Etiske regler) og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, ligesom vi har opfyldt vores øvrige etiske forpligtelser i henhold til disse regler og krav. Det er vores opfattelse, at det opnåede revisionsbevis er tilstrækkeligt og egnet som grundlag for vores konklusion.

Udtalelse om ledelsesberetningen

Ledelsen er ansvarlig for ledelsesberetningen.

Vores konklusion om regnskabet omfatter ikke ledelsesberetningen, og vi udtrykker ingen form for konklusion med sikkerhed om ledelsesberetningen.

I tilknytning til vores revision af regnskabet er det vores ansvar at læse ledelsesberetningen og i den forbindelse overveje, om ledelsesberetningen er væsentligt inkonsistent med regnskabet eller vores viden opnået ved revisionen eller på anden måde synes at indeholde væsentlig fejlinformation.

Vores ansvar er derudover at overveje, om ledelsesberetningen indeholder krævede oplysninger i henhold til årsregnskabsloven.

Baseret på det udførte arbejde er det vores opfattelse, at ledelsesberetningen er i overensstemmelse med koncernregnskabet og årsregnskabet og er udarbejdet i overensstemmelse med årsregnskabslovens krav. Vi har ikke fundet væsentlig fejlinformation i ledelsesberetningen.

Ledelsens ansvar for regnskabet

Ledelsen har ansvaret for udarbejdelsen af et koncernregnskab og et årsregnskab, der giver et retvisende billede i overensstemmelse med årsregnskabsloven. Ledelsen har endvidere ansvaret for den interne kontrol, som ledelsen anser for nødvendig for at udarbejde et regnskab uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl.

Ved udarbejdelsen af regnskabet er ledelsen ansvarlig for at vurdere koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften; at oplyse om forhold vedrørende fortsat drift, hvor dette er relevant; samt at udarbejde regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift, medmindre ledelsen enten har til hensigt at likvidere koncernen eller selskabet, indstille driften eller ikke har andet realistisk alternativ end at gøre dette.

Revisors ansvar for revisionen af regnskabet

Vores mål er at opnå høj grad af sikkerhed for, om regnskabet som helhed er uden væsentlig fejlinformation, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, og at afgive en revisionspåtegning med en konklusion. Høj grad af sikkerhed er et højt niveau af sikkerhed, men er ikke en garanti for, at en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, altid vil afdække væsentlig fejlinformation, når sådan findes. Fejlinformationer kan opstå som følge af besvigelser eller fejl og kan betragtes som væsentlige, hvis det med rimelighed kan forventes, at de enkeltvis eller samlet har indflydelse på de økonomiske beslutninger, som brugerne træffer på grundlag af regnskabet.

Som led i en revision, der udføres i overensstemmelse med internationale standarder om revision og de yderligere krav, der er gældende i Danmark, foretager vi faglige vurderinger og opretholder professionel skepsis under revisionen. Herudover:

- Identificerer og vurderer vi risikoen for væsentlig fejlinformation i regnskabet, uanset om denne skyldes besvigelser eller fejl, udformer og udfører revisionshandlingerne som reaktion på disse risici samt opnår revisionsbevis, der er tilstrækkeligt og egnet til at danne grundlag for vores konklusion. Risikoen for ikke at opdage væsentlig fejlinformation forårsaget af besvigelser er højere end ved væsentlig fejlinformation forårsaget af fejl, idet besvigelser kan omfatte sammensværgelser, dokumentfalsk, bevidste udødelser, vildledning eller tilsidesættelse af intern kontrol.
- Opnår vi forståelse af den interne kontrol med relevans for revisionen for at kunne udforme revisionshandlingerne, der er passende efter omstændighederne, men ikke for at kunne udtrykke en konklusion om effektiviteten af koncernens og selskabets interne kontrol.
- Tager vi stilling til, om den regnskabspraksis, som er anvendt af ledelsen, er passende, samt om de regnskabsmæssige skøn og tilknyttede oplysninger, som ledelsen har udarbejdet, er rimelige.
- Konkluderer vi, om ledelsens udarbejdelse af regnskabet på grundlag af regnskabsprincippet om fortsat drift er passende, samt om der på grundlag af det opnåede revisionsbevis er væsentlig usikkerhed forbundet med begivenheder eller forhold, der kan skabe betydelig tvivl om koncernens og selskabets evne til at fortsætte driften. Hvis vi konkluderer, at der er en væsentlig usikkerhed, skal vi i vores revisionspåtegning gøre opmærksom på oplysninger herom i regnskabet eller, hvis sådanne oplysninger ikke er tilstrækkelige, modificere vores konklusion. Vores konklusioner er baseret på det revisionsbevis, der er opnået frem til datoen for vores revisionspåtegning. Fremtidige begivenheder eller forhold kan dog medføre, at koncernen og selskabet ikke længere kan fortsætte driften.

- Tager vi stilling til den samlede præsentation, struktur og indhold af regnskabet, herunder noteoplysningerne, samt om regnskabet afspejler de underliggende transaktioner og begivenheder på en sådan måde, at der gives et retvisende billede heraf.
- Opnår vi tilstrækkeligt og egnet revisionsbevis for de finansielle oplysninger for virksomhederne eller forretningsaktiviteterne i koncernen til brug for at udtrykke en konklusion om koncernregnskabet. Vi er ansvarlige for at lede, føre tilsyn med og udføre koncernrevisionen. Vi er eneansvarlige for vores revisionskonklusion.

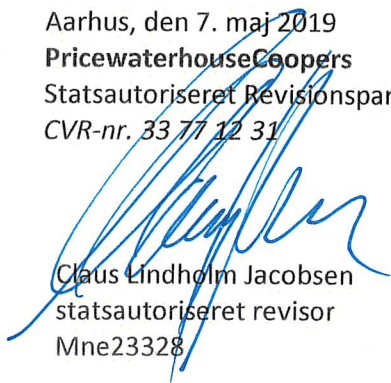
Vi kommunikerer med den øverste ledelse om blandt andet det planlagte omfang og den tidsmæssige placering af revisionen samt betydelige revisionsmæssige observationer, herunder eventuelle betydelige mangler i intern kontrol, som vi identificerer under revisionen.

Aarhus, den 7. maj 2019

PricewaterhouseCoopers

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

CVR-nr. 33 77 12 31

A blue ink signature of Claus Lindholm Jacobsen, written in a cursive style over the company name and CVR number.

Claus Lindholm Jacobsen
statsautoriseret revisor
Mne23328

A blue ink signature of Henrik Berring Rasmussen, written in a cursive style.

Henrik Berring Rasmussen
statsautoriseret revisor
Mne34157

Selskabsoplysninger

HedeDanmark a/s
Klostermarken 12
8800 Viborg

Telefon: 87 28 10 00
Hjemmeside: www.hededanmark.dk
E-mail: info@hededanmark.dk
CVR-nr.: 27 62 35 49
Stiftet: 1. januar 2004
Hjemsted: Viborg

Bestyrelse

Lars Johansson (formand)
Bent Ejnar Juul Simonsen
Klaus Astrup Nielsen

Direktion

Lars Herman Petersen, adm. direktør
Anders Borresen Moos, CFO

Revision

PricewaterhouseCoopers
Statsautoriseret Revisionspartnerselskab
Jens Chr. Skous Vej 1
8000 Aarhus C

Ledelsesberetning

Hoved- og nøgletal

Mio. kr.	Koncernen				
	2018	2017	2016	2015	2014
Hovedtal					
Nettoomsætning	1.791	1.682	1.684	1.561	1.626
Resultat af primær drift	42	33	54	54	49
Resultat af finansielle poster	-5	-29	-13	1	5
Resultat før skat	37	4	41	55	54
Årets resultat	26	1	28	41	40
Anlægsaktiver	158	146	188	189	198
Omsætningsaktiver	574	570	474	503	569
Aktiver i alt	733	716	662	692	767
Aktiekapital	30	30	30	30	30
Egenkapital	287	264	283	277	247
Hensatte forpligtelser	30	11	11	12	13
Langfristede gældsforpligtelser	1	9	9	10	12
Kortfristede gældsforpligtelser	414	432	359	393	494
Nøgletal					
Overskudsgrad	2,4 %	2,0 %	3,2 %	3,5 %	3,0 %
Afkastningsgrad	5,9 %	4,8 %	8,2 %	7,9 %	6,5 %
Likviditetsgrad	138,8 %	131,9 %	131,8 %	127,9 %	115,0 %
Egenkapitalandel (soliditet)	39,2 %	36,9 %	42,7 %	40,1 %	32,2 %
Egenkapitalforrentning	9,5 %	0,4 %	10,0 %	15,8 %	17,2 %
Investering i materielle anlægsaktiver	-34	-4	-15	-5	-8
Gennemsnitligt antal fuldtidsansatte	838	813	785	763	825

Der henvises til definitioner og begreber under anvendt regnskabspraksis.

Sammenligningstal for 2014-2015 er ikke tilrettet efter den nye årsregnskabslov, som er implementeret i årsrapporten 2016.

Nøgletal

De i hoved- og nøgletaloversigten anførte nøgletal er beregnet således:

Overskudsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Nettoomsætning}}$
Afkastningsgrad	$\frac{\text{Resultat af primær drift} \times 100}{\text{Operative aktiver ultimo}}$ Operative aktiver er aktiver i alt fratrukket likvide beholdninger samt andre rentebærende aktiver
Likviditetsgrad	$\frac{\text{Omsætningsaktiver} \times 100}{\text{Kortfristede gældsforpligtelser}}$
Egenkapitalandel	$\frac{\text{Egenkapital ultimo} \times 100}{\text{Passiver i alt ultimo}}$
Egenkapitalforrentning	$\frac{\text{Resultat efter skat} \times 100}{\text{Gennemsnitlig egenkapital}}$

Væsentligste aktiviteter

Service, handel og anlæg.

Udvikling i året

HedeDanmark realiserede i 2018 en omsætning på 1.791 mio. kr. mod 1.682 mio. kr. i 2017. Det primære driftsresultat for 2018 var 42 mio. kr. mod 33 mio. kr. i 2017.

2018 var præget af en række initiativer søsat i 2017 og 2018, som medvirkede til at øge lønsomheden i forretningen og til at gøre HedeDanmark mere konkurrencedygtig.

HedeDanmarks udviklingsenhed HD GreenLab har oplevet en stigende efterspørgsel fra kunder på innovative ydelser. For at imødesee behovet blev forretningsenheden HD Digital oprettet i 2018 og landede flere kontrakter baseret på digitale ydelser. Resultaterne af tidligere års omstilling inden for anlægsforretningen begyndte ligeledes at vise deres effekt, og HedeDanmark vandt således flere prestigeprojekter i 2018. Der er i 2018 foretaget væsentlige investeringer i faciliteter til håndtering og bearbejdning af jord og diverse restprodukter, hvilket vil være et fokusområde i kommende år.

Den tørre sommer i 2018 påvirkede mængden af pleje- og vedligeholdelsesopgaver for HedeDanmarks forretningsområde Outdoor Facility Service. Med fleksibilitet og parathed blev opgaverne erstattet og kunderne i stedet serviceret med vanding og beplantninger.

De høje træpriser i 2018 førte til et højt aktivitetsniveau i Baltikum, hvilket har bidraget positivt til årets resultat. Markedet for handel med juletræer var også i 2018 præget af et stort udbud, dog er efterspørgsel på høj-kvalitetsjuletræer stigende og præmierne pæne. Afvikling af planteskolen Brøndlundgaard er afsluttet som forventet.

I Emirates Landscape i de Forenede Arabiske Emirater er samarbejdet ophørt med den tidligere hovedaktionær og en ny passiv investor er trådt til. Emirates Landcape er per 1. november 2018 dermed en dattervirksomhed. Ændringen har medført en engangsomkostning på 2,6 mio. kr., som har belastet årets resultat før skat.

Forventning til 2019

Forventningen til 2019 er fremgang i både indtjening og aktivitetsniveau under forudsætning af et vejræssigt normalt år, og der forventes et primært driftsresultat i niveauet 45 mio. kr.

Samfundsansvar

Der henvises til redegørelse på Hedeselskabets hjemmeside:

http://www.hedeselskabet.dk/sites/default/files/samfundsansvar_2018.pdf

Ansvarlig leverandørstyring

HedeDanmark har siden 2014 arbejdet struktureret med og investeret i udvikling af politikker, procedurer, IT-systemer og værktøjer med henblik på at sikre ordnede løn- og arbejdsvilkår blandt vores leverandører af manuelle og/eller maskinelle ydelser. Dette arbejde er i 2016 implementeret i HedeDanmarks divisioner, forretningsområder og stabsfunktioner.

Ved udgangen af 2018 var stadig mere end 800 samarbejdspartnere tiltrådt HedeDanmarks samarbejdskodeks, som omfatter alle leverandører, der leverer manuelle og/eller maskinelle ydelser til HedeDanmark a/s inklusiv HedeDanmarks danske datterselskaber. Antallet anses for tilfredsstillende.

HedeDanmarks samarbejdskodeks (Code of Conduct) bygger på relevante internationale retningslinjer, herunder "OECD Guidelines for Multinational Enterprises", principperne i FN's Global Compact, FN's "Guiding Principles on Business and Human Rights", ILO-konventioner om børnearbejde (C138, C182), tvangsarbejde (C029, C105), ligeløn og diskrimination (C100, C111) og organisationsfrihed (C087, C098). Samarbejdskodekset skal fremover tiltrædes af ovennævnte gruppe af leverandører.

HedeDanmark fortsatte også i 2018 sit samarbejde med Deloitte omkring kontrol af underleverandører som er omfattet af HedeDanmarks program Ansvarlig Leverandørstyring. Samarbejdet blev indledt i 2015 og indebærer, at Deloitte på vegne af HedeDanmark udfører uafhængig gennemgang og kontrol af løn- og arbejdsvilkår blandt et på forhånd fastlagt antal af HedeDanmarks underentreprenører. Valget af Deloitte som ekstern partner på området er bl.a. begrundet i et ønske om, at der foretages en uafhængig og troværdig kontrol af den konkrete indsats, samt et ønske om at sikre en sikker og korrekt håndtering af data, så gældende lovgivning på området bliver overholdt til enhver tid.

Kontrolindsats

Deloitte har også i løbet af 2018 gennemført stikprøvekontroller af løn- og arbejdsvilkår i HedeDanmarks divisioner og handelsområder. Disse kontroller vil i 2019 blive gennemført af PwC.

Der er ikke blandt kontroller foretaget i 2018 fundet indikationer på, at medarbejderne i de kontrollerede virksomheder ikke skulle have ordnede løn- og arbejdsvilkår.

Gruppen af omfattede leverandører, som har tre eller mere end tre ansatte, havde ved udgangen af 2018 bekræftet følgende:

- Samtlige underentreprenører oplyser, at de har *dansk CVR nr.*
- 87 pct. oplyser, at de *udelukkende har danske statsborgere ansat*
- 74 pct. oplyser, at virksomheden har indgået en *dansk overenskomst*
- Samtlige virksomheder oplyser, at de *følger danske lovregler* for udbetaling af løn, feriepenge, skattebetaling mv.

Anti-korruption

HedeDanmarks ledelse besluttede i 2014 at udvikle og formulere en politik for anti-korruption med henblik på at modvirke korruption og sikre fair konkurrence. Politikken blev implementeret i 2015 og behandler nogle af de etiske problemstillinger og dilemmaer, som medarbejderne kan møde i deres hverdag, og hvordan medarbejderne forventes at forholde sig til disse problemstillinger. Politikken og de tilhørende retningslinjer gælder for alle medarbejdere i HedeDanmark, herunder medarbejdere i datterselskaber, som er ejet af HedeDanmark. Politikken er derfor formuleret på både dansk og engelsk.

Retningslinjerne tager udgangspunkt i en nultolerance-politik over for bestikkelse og facilitation payment ("smørelse" som betaling for at fremme processer), returkommission og karteldannelse og indeholder en række gode råd og vejledninger i håndtering af interessekonflikter.

Der er ultimo 2018 oprettet en Whistleblowerordning, som kan bruges til at anmelde mistanke om uretmæssigheder i Hedeselskabets koncern inden for disse områder:

- Regnskabsmæssig manipulation
- Misbrug af aktiver
- Svig, bestikkelse og korrupsion

Whistlebloweren er anonym, og anmeldelsen går til en ekstern tredjepart (PwC Statsautoriseret Revisions-anspartsselskab eller "PwC") og ikke til HedeDanmark.

HedeDanmarks ledelse har i 2018 ikke modtaget nogen henvendelser om handlinger, som skulle være i strid med HedeDanmarks politik for anti-korrupsion.

Medarbejdere

HedeDanmark har en række politikker, som skal medvirke til, at virksomheden når sine korte og langsigtede mål på ordentlig og ansvarlig vis. Udgangspunktet er, at medarbejderne har evne og vilje til at udvikle sig, løse problemer, gennemføre arbejdsopgaver og påtage sig et ansvar, når mulighederne gives. Personalepolitikkerne skal medvirke til at synliggøre rammerne herfor. Politikkerne dækker bl.a. områder som seniorarbejde, sikkerhed og sundhed, alkohol- og rygepolitik, kompetenceudvikling, rekruttering mv.

HedeDanmarks politikker skal enkeltvis og samlet bidrage til, at HedeDanmark lever op til principperne i FN's Global Compact og herunder medvirke til at sikre et sundt arbejdsmiljø, trivsel og mangfoldighed, samt understøtte retten til ikke-diskrimination. Dette betyder også, at HedeDanmark naturligvis accepterer medarbejderes frihed til at organisere sig og ret til kollektive forhandlinger i overensstemmelse med gældende lovgivning. Tilsvarende er det til enhver tid kompetencer, som er afgørende for ansættelser og forfremmelser. Handlinger og opfølgning på basale arbejdstager- og menneskerettigheder sker bl.a. i løbende dialog med medarbejderne. Der sker løbende tilpasning og opfølgning på politikkerne, så de dels følger den til enhver tid gældende lovgivning, samt HedeDanmarks politikker på området.

HedeDanmark har derudover et generelt og bredt forankret adfærdskodeks, som beskriver, hvordan medarbejdere forventes at agere over for kunder, kolleger og samarbejdspartnere. Ligeledes er der i 2017 udarbejdet en politik for medarbejderes adfærd på sociale medier, som er fulgt i 2018.

HedeDanmark uddanner elever inden for virksomhedens grønne faglige områder samt inden for virksomhedens administrative funktioner. Der arbejdes løbende med at tilrettelægge arbejdsopgaver, så der tages mest muligt hensyn til de ansatte, herunder også medarbejdere, som er ansat i fleksjob, og som ikke er fuldt arbejdsdygtige – permanent eller midlertidigt.

I lighed med tidligere år har HedeDanmark også i 2018 samarbejdet med såvel lønmodtagerorganisationer som jobcentre om at udvikle og gennemføre uddannelsesforløb for virksomhedens timelønnede medarbejdere med henblik på styrkelse af faglige kompetencer såvel som et generelt kompetenceløft. I lighed med tidligere år er der også i 2018 eksempelvis gennemført undervisning, som bl.a. har skullet styrke medarbejdernes evner i læsning, matematik samt IT-færdigheder.

Medarbejdertilfredshed

HedeDanmark har i 2018 gennemført en samlet trivselsmåling for alle medarbejdere på både funktionær- og timelønnsniveau. Det samlede resultat viser, at mere end 4 ud af 5 medarbejdere er meget tilfredse med deres arbejde – og dette dækker over både højt engagement, men også over den almene tilfredshed med arbejdet og nærmeste leder. Samlet vurderes analyseresultatet som meget tilfredsstillende.

Analysen blev gennemført elektronisk, og den samlede svarprocent var på 73 %.

Syge- og ulykkesfravær

HedeDanmarks øverste ledelse og HedeDanmarks Arbejdsmiljøudvalg har igen i 2018 haft fokus på at af-dække og analysere årsager til ulykker og skabe fokus på arbejdssikkerhed, samt ikke mindst på at udvikle en bedre kultur omkring arbejdssikkerhed.

Arbejdet har bl.a. indebåret, at alle ulykker rapporteres direkte til divisionsdirektører, og at ulykker behandles på ledermøder i de enkelte divisioner. Herudover indgår arbejdssikkerhed som et fast dagsordenspunkt på møder i HedeDanmarks øverste ledergruppe, hvor evt. arbejdsulykker gennemgås. Blandt andet derfor er det besluttet, at der i 2019 skal ansættes en EHS-ansvarlig i HedeDanmark.

Af nedenstående oversigt fremgår resultatet af politikkerne i relation til medarbejdere:

Fokus	Målepunkt	Gruppe	Realiseret	Målsætning	Målsætning	Realiseret
			2017	2017	2018	2018
Nedbringelse af Sygefravær	Sygetimer for...[a]	Timelønnede	3,98 %	3,25 %	3,25 %	4,30 %
		Funktionærer	1,70 %	2,50 %	2,50 %	1,80 %
Ulykkesfravær under det laveste niveau for time-lønnede i Danmark	Ulykkes-fraværstimer for...[b]	Timelønnede	0,25 %	0,21 %	0,21 %	0,17 %

[a] Målt for timelønnede som antallet af sygetimer ift. det normale antal timer (normtimetallet), og for funktionærer som antallet af sygetimer ift. det normale antal timer (normtimetallet). Sygefraværet er inkl. langtidfravær, fravær pga. kroniske lidelser og arbejdsulykker.

[b] Målt som antallet af ulykkesfraværstimer ift. det normale antal timer (normtimetallet).

Niveauet for ulykkesfravær for timelønnede i den private sektor i Danmark er fra 2007 til 2013 (begge år inkl.) ifølge Danmarks Statistik mellem 0,13 (lavest) og 0,21 (højst).
Kilde: Danmarks Statistik.

Miljø og klima

Miljø- og klimaområdet er et særligt vigtigt indsatsområde for HedeDanmark som ledende grøn virksomhed. HedeDanmark har en målsætning om at skabe og udvikle naturressourcer både internt i virksomheden og hos vores kunder og samarbejdspartnere. Herunder har HedeDanmark et særligt fokus på FN's Verdensmål for bæredygtig udvikling nummer 6, 7, 11, 12, 13 og 15.

Blandt de klima- og miljømæssigt gavnlige opgaver, som HedeDanmark udfører, kan nævnes, at plantnings- og skovforvaltningsarbejde bidrager til grundvandssikring, og at atmosfærisk CO₂ bindes i plantemateriale.

I overensstemmelse med regeringens "Ressourceplan for affaldshåndtering 2013 - 2018" arbejder HedeDanmark for størst mulig genanvendelse og herunder at nyttiggøre restprodukter fra danske spildevandsanlæg og industrivirksomheder med en gødningsmæssig værdi ud fra en recirkuleringstankegang. Det betyder, at HedeDanmark i dag er den største aktør i Danmark inden for håndtering af organiske restprodukter som bl.a. biogødning til jordbrugsformål og biofoder til landbruget.

Som Danmarks største leverandør af træflis bidrog HedeDanmark også i 2018 til at erstatte fossile brændstoffer og deltager også i forsknings- og udviklingsarbejde inden for biomasseområdet, der kan medvirke til den energimæssige omstilling, som skal ske i Danmark i de kommende år.

Rapportering om det underrepræsenterede køn i ledelsen

Politik og mål for diversitet og ligestilling

HedeDanmark valgte i årsrapporten for 2016 for første gang at udforme sin egen politik på området jf. ÅRL § 99B. I lighed med både 2016 og 2017 har udgangspunktet for HedeDanmarks politik igen i 2018 været, at HedeDanmarks forretningsaktiviteter i høj grad udføres inden for mandsdominerede brancher. Dette afspejler sig i væsentlig grad i antallet og fordelingen af mandlige og kvindelige medarbejdere på alle niveauer i organisationen.

HedeDanmark ønsker, at medarbejdere og ledere er bredt og forskelligartet sammensat, idet vi tror på, at mangfoldighed fremmer udvikling og er forudsætning for fortsat forretningsmæssig succes.

Det er derfor HedeDanmarks mål at have diversitet og ligestilling blandt ledere og medarbejdere. Vores mål og faktiske udmøntning skal til enhver tid være i overensstemmelse med gældende lovgivning og anerkendte nationale og internationale standarder. Det er vigtigt for HedeDanmark at undgå enhver form for forskelsbehandling i alle dele af virksomheden.

Ansættelse i HedeDanmark baserer sig altid udelukkende på faktiske personlige, forretningsmæssige og faglige kompetencer. Rekruttering, forfremmelse og afskedigelse påvirkes aldrig af ansøgerens eller medarbejderens race, etnicitet eller sociale baggrund, køn, religion eller lignende. Vores processer for rekruttering og forfremmelse tager hensyn til disse mål.

For at øge andelen af det underrepræsenterede køn har vi iværksat følgende initiativer:

- Som en del af HedeDanmarks ansættelsesproces vil vi på alle ledelsesniveauer tilstræbe, at det underrepræsenterede køn indgår i feltet af kandidater. Tilsvarende vil vi bede eksterne rekrutteringskonsulenter – så vidt det overhovedet er muligt – at præsentere kandidater af begge køn.
- Vi vil fortsat beskæftige praktikanter af begge køn fra relevante uddannelser inden for bl.a. ingeniør-, skovbrugs- og anlægsgartneruddannelserne, som på sigt kan tilføre virksomheden dygtige medarbejdere på alle fagområder og niveauer – herunder tilføre nyt ledelsespotentiale.
- Vi vil i stillingsopslag specifikt opfordre kandidater fra det underrepræsenterede køn til at søge ledige stillinger i HedeDanmark.

Vi anvender nedenstående indikatorer som udtryk for, om politikken følges i praksis:

- Er HedeDanmarks principper om ansættelse, forfremmelse og afskedigelse altid baseret på faktiske personlige, forretningsmæssige og faglige kompetencer, og er disse indarbejdet tilfredsstillende i vores personalehåndbog?
- Er ovenstående principper vedr. ansættelser, forfremmelser og afskedigelser anvendt i praksis i årets løb?

De opnåede resultater inden for politikken område vurderes løbende og korrigerende tiltag iværksættes, når det vurderes muligt, nødvendigt og hensigtsmæssigt.

Medarbejdere bliver løbende informeret om HedeDanmarks visioner, mål og effekter, således at der i dagligdagen faktisk kan ageres i henhold til politikken.

Vi vil rapportere tydeligt og gennemsigtigt om relevante opnåede resultater.

Politikken gælder for alle dele af koncernen.

Ved udgangen af 2018 udgør det underrepræsenterede køn 14,5 % af HedeDanmarks ledelse inklusive øverste forretnings- og funktionsansvarlige.

Måltal for bestyrelsen

Pr. 31/12 2018 er der ingen kvinder i HedeDanmarks bestyrelse. Ud fra en konkret vurdering af virksomhedens forhold, herunder navnlig den branche HedeDanmark arbejder inden for samt de branchemæssige kompetencer, der følgelig skal være til stede i bestyrelsen, er målet, at andelen af kvinder i bestyrelsen senest pr. 31/12 2020 udgør 33 % svarende til 1 person. Målet er endnu ikke realiseret, men det er fortsat vurderingen, at måltallet er realistisk og ambitiøst. Bestyrelsens sammensætning opfylder p.t. de behov for kompetencer, som er relevante, hvorfor der i 2018 ikke er sket tilførsel af kompetencer i form af et bestyrelsesmedlem, der repræsenterer det underrepræsenterede køn.

Resultatopgørelse

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
1 Nettoomsætning	1.791.005	1.681.852	1.598.204	1.523.604
Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling	13.456	-13.635	10.955	-14.264
2 Andre driftsindtægter	2.129	13.215	1.083	12.598
Indtægter i alt	1.806.590	1.681.432	1.610.242	1.521.938
3 Omkostninger til råvarer og tjenesteydelser	-1.145.857	-1.035.510	-1.043.134	-956.050
4 Andre eksterne omkostninger	-211.797	-204.394	-182.658	-176.746
5 Personaleomkostninger	-375.376	-377.853	-327.440	-330.449
6 Af- og nedskrivninger	-31.148	-30.729	-26.668	-27.096
Andre driftsomkostninger	-244	-138	-244	-138
Resultat af primær drift	42.168	32.808	30.098	31.459
12 Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	3.700	-1.118
7 Finansielle indtægter	2.952	4.014	2.516	3.808
Nedskrivning af finansielle aktiver	-3.636	-29.874	-2.332	-29.874
8 Finansielle omkostninger	-4.667	-3.389	-3.964	-2.744
Resultat før skat	36.817	3.559	30.018	1.531
9 Skat af årets resultat	-10.538	-2.558	-3.739	-530
Årets resultat	26.279	1.001	26.279	1.001
Forslag til resultatdisponering:				
Udbytte for regnskabsåret	26.000	0	26.000	0
Overført til senere år	279	1.001	279	1.001
Resultatdisponering i alt	26.279	1.001	26.279	1.001

Balance pr. 31. december

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Aktiver				
Anlægsaktiver				
Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder	31.544	29.704	24.794	29.095
Goodwill	41.475	49.717	32.052	39.194
10 Immaterielle anlægsaktiver i alt	73.019	79.421	56.846	68.289
Grunde og bygninger	19.315	9.777	16.709	8.619
Produktionsanlæg og maskiner	35.052	29.283	34.332	29.283
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	30.974	27.639	24.302	21.106
Materielle anlægsaktiver under udførelse	0	0	0	0
11 Materielle anlægsaktiver i alt	85.341	66.699	75.343	59.008
Kapitalandele i tilknyttede virksomheder	0	0	51.042	47.211
12 Finansielle anlægsaktiver i alt	0	0	51.042	47.211
Anlægsaktiver i alt	158.360	146.120	183.231	174.508
Omsætningsaktiver				
13 Varebeholdninger	95.256	81.973	73.935	63.078
Tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser	385.671	381.286	321.567	348.118
14 Igangværende arbejder for fremmed regning	43.736	43.772	22.147	24.056
Tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder	1.515	986	7.602	7.503
Tilgodehavende sambeskatningsbidrag/selskabsskat	7.035	5.754	6.110	4.981
15 Andre tilgodehavender	14.135	19.520	13.082	19.295
16 Periodeafgrænsningsposter	7.748	3.030	4.229	2.477
Tilgodehavender i alt	459.840	454.348	374.737	406.431
Likvide beholdninger	19.250	33.258	47	25.854
Omsætningsaktiver i alt	574.346	569.579	448.719	495.363
Aktiver i alt	732.706	715.699	631.950	669.871

Balance pr. 31. december

Note	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Passiver				
Egenkapital				
Grundkapital	30.000	30.000	30.000	30.000
Overført overskud	231.468	234.018	231.468	234.018
Foreslået udbytte	26.000	0	26.000	0
Egenkapital i alt	287.468	264.018	287.468	264.018
Hensatte forpligtelser				
17 Hensættelser til udskudt skat	10.237	4.417	6.366	4.417
18 Andre hensatte forpligtelser	19.952	6.400	5.117	6.400
Hensatte forpligtelser i alt	30.189	10.817	11.483	10.817
Langfristede gældsforpligtelser				
Gæld til kreditinstitutter	1.266	8.918	1.266	8.918
Anden gæld	0	50	0	50
19 Langfristede gældsforpligtelser i alt	1.266	8.968	1.266	8.968
Kortfristede gældsforpligtelser				
Afdrag på langfristet gæld som forfalder inden for 1 år	111	1.159	111	1.159
Kreditinstitutter	128.733	149.768	102.879	130.647
14 Modtagne forudbetalinger vedr. igangværende arbejder	33.708	28.424	20.670	19.043
Leverandører af varer og tjenesteydelser	114.925	116.101	93.530	105.902
Gæld til tilknyttede virksomheder	9.769	6.234	9.709	8.234
Gæld til associerede virksomheder	0	5.828	0	5.828
Skyldig selskabsskat	2.145	703	0	0
20 Anden gæld	112.168	106.756	93.104	98.760
21 Periodeafgrænsningsposter	12.224	16.923	11.730	16.495
Kortfristede gældsforpligtelser i alt	413.783	431.896	331.733	386.068
Gældsforpligtelser i alt	415.049	440.864	332.999	395.036
Passiver i alt	732.706	715.699	631.950	669.871
22 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser				
23 Nærtstående parter				
24 Begivenheder efter regnskabsårets udløb				

Pengestrømsopgørelse

Note	HedeDanmark a/s Koncernen	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
PENGESTRØM VEDRØRENDE DRIFT		
Resultat af primær drift	42.168	32.808
Tilbageført ikke likvide af- og nedskrivninger	31.148	30.729
Tilbageført ændring i hensættelser	13.552	5.941
	86.868	69.478
Forskydning i varebeholdninger	-13.283	15.205
Forskydning i tilgodehavender	-4.211	-82.276
Forskydning i leverandører og anden gæld	1.480	53.630
	-16.014	-13.441
Modtagne finansielle indtægter	2.952	4.238
Betalte finansielle omkostninger	-11.132	-3.389
Betalt selskabsskat	-4.557	-8.648
	-12.737	-7.799
Pengestrømme vedrørende drift	58.117	48.238
PENGESTRØM VEDRØRENDE INVESTERINGER		
Nettoinvestering i immaterielle anlægsaktiver	-9.008	-7.880
Nettoinvestering i materielle anlægsaktiver	-34.380	-3.594
Nettoinvestering i associerede virksomheder	0	-2.377
Pengestrømme vedrørende investeringsaktivitet	-43.388	-13.851
PENGESTRØM VEDRØRENDE FINANSIERING		
Fald/stigning i langfristede gældsforpligtelser	-7.702	229
Udbetalt udbytte/uddelinger	0	-25.000
Pengestrømme vedrørende finansiering	-7.702	-24.771
Ændring i likvider	7.027	9.616
Likvider primo incl. kreditinstitutter	-116.510	-126.126
Likvider ultimo incl. kreditinstitutter	-109.483	-116.510
LIKVIDER		
Likvide beholdninger	19.250	33.258
Kreditinstitutter	-128.733	-149.768
Likvider i alt	-109.483	-116.510

Egenkapitalopgørelse

	Grundkapital	Overført overskud	Foreslået udlodning	Egenkapital i alt
	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner
Koncernen, pr. 31. december				
Egenkapital primo	30.000	234.019		264.019
Overført		-26.000	26.000	0
Valutakursreguleringer i forbindelse med omregning		-2.830		-2.830
Årets resultat		26.279		26.279
Egenkapital ultimo	30.000	231.468	26.000	287.468

	Grundkapital	Overført overskud	Foreslået udlodning	Egenkapital i alt
	1000 kroner	1000 kroner		1000 kroner
Moderselskabet, pr. 31. december				
Egenkapital primo	30.000	234.019		264.019
Overført		-26.000	26.000	0
Valutakursreguleringer i forbindelse med omregning		-2.830		-2.830
Årets resultat		26.279		26.279
Egenkapital ultimo	30.000	231.468	26.000	287.468

Noter

	HedeDanmark Koncernen		HedeDanmark Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Note 1 Nettoomsætning				
Varesalg, service- og rådgivningsydelse	1.790.356	1.680.983	1.597.648	1.522.807
Lejeindtægter	649	869	556	797
	1.791.005	1.681.852	1.598.204	1.523.604
Segmentopdeling af nettoomsætning				
Aktivitetmæssig opdeling				
Skov- og landskabsaktiviteter	1.136.569	959.017	1.013.615	866.324
Handelsaktiviteter	654.436	722.835	584.589	657.280
Nettoomsætning aktivitetmæssig i alt	1.791.005	1.681.852	1.598.204	1.523.604
Geografisk opdeling				
Danmark	1.426.561	1.397.935	1.424.846	1.385.280
Øvrige Skandinavien	131.869	95.971	21.327	19.105
Vesteuropa	180.863	151.656	138.722	109.155
Østeuropa	40.259	33.478	10.423	9.572
Øvrige	11.453	2.812	2.886	492
Nettoomsætning geografisk i alt	1.791.005	1.681.852	1.598.204	1.523.604
Note 2 Andre driftsindtægter				
Erstatning fra forsikringselskaber	221	300	188	107
Fortjeneste ved salg af småaktiver	923	681	847	375
Fortjeneste ved salg af ejendomme	281	12.025	0	12.025
Regulering af hensættelser - indtægt	485	0	0	0
Øvrige indtægter	219	209	48	91
	2.129	13.215	1.083	12.598
Note 3 Omkostninger til råvarer og tjenesteydelser				
Varekøb	772.338	513.422	719.511	469.148
Entreprenøromkostninger	353.753	503.898	321.270	482.411
Indkøbte tjenesteydelser	19.766	18.190	2.353	4.491
	1.145.857	1.035.510	1.043.134	956.050
Note 4 Andre eksterne omkostninger				
Kontor- og administrationsomkostninger	39.009	34.504	30.366	26.647
Drift og vedligeholdelse af materiel og bygninger	67.638	68.031	62.017	62.038
Rejseomkostninger	14.542	15.223	14.105	14.620
Fragt af solgte varer	83.379	77.768	68.779	65.692
Øvrige eksterne omkostninger	7.229	8.868	7.391	7.749
	211.797	204.394	182.658	176.746
Honorar til repræsentantskabsvalgt revision				
Honorar vedrørende lovpligtig revision	444	415	280	350
Andre erklæringsopgaver med sikkerhed	15	8	15	8
Skatterådgivning	30	53	30	53
Andre ydelser	260	387	114	278

Noter

	HedeDanmark Koncernen		HedeDanmark Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Note 5 Personaleomkostninger				
Lønninger og honorarer	334.269	336.275	299.249	301.006
Pensioner og bidrag til pensionsordninger	17.860	17.760	14.764	15.383
Andre omkostninger til social sikring	15.316	15.095	6.849	6.900
Øvrige personaleomkostninger	7.931	8.723	6.578	7.160
	375.376	377.853	327.440	330.449
Antal heltidsansatte	838	813	673	712
Løn og vederlag til direktion i moderselskabet	3.602	4.122	3.602	4.122
Vederlag til bestyrelse i moderselskabet	180	220	180	220
Note 6 Af- og nedskrivninger				
Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder	7.053	5.494	6.005	5.369
Goodwill	8.357	8.391	7.242	7.153
Af- og nedskrivninger immaterielle anlægsaktiver	15.410	13.885	13.247	12.522
Grunde og bygninger	1.206	1.347	1.123	1.333
Produktionsanlæg og maskiner	10.671	9.918	10.621	9.918
Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	8.842	9.035	6.385	6.617
Af- og nedskrivninger materielle anlægsaktiver	20.719	20.300	18.129	17.868
Fortjeneste ved salg af anlægsaktiver	-4.981	-3.456	-4.708	-3.294
Af- og nedskrivninger i alt	31.148	30.729	26.668	27.096
Note 7 Finansielle indtægter				
Renter fra associerede virksomheder	0	3.060	0	3.060
Renter af tilgodehavender fra salg	497	85	345	143
Valutakursgevinster	1.702	205	1.630	204
Øvrige finansielle indtægter	753	664	541	402
	2.952	4.014	2.516	3.808
Note 8 Finansielle omkostninger				
Renter af gæld til realkreditinstitutter	176	144	176	144
Renter af gæld til kreditinstitutter	1.701	1.454	1.371	1.182
Valutakurstab	2.440	1.402	2.393	1.317
Øvrige finansielle omkostninger	350	388	24	101
	4.667	3.389	3.964	2.744
Note 9 Skat af årets resultat				
Skat af årets resultat	3.981	11.251	1.043	9.255
Regulering vedr. tidligere års skat	978	-2.715	988	-2.711
Årets regulering af udskudt skat	7.708	-5.978	3.837	-6.014
Regulering vedr. tidligere års udskudte skat	-2.129	0	-2.129	0
	10.538	2.558	3.739	530

Noter

Note 10 Immaterielle anlægsaktiver	Erhvervede patenter, licenser, varemærker og rettigheder	Goodwill	Immaterielle anlægs-aktiver i alt
	1000 kroner	1000 kroner	1000 kroner
HedeDanmark a/s, koncernen			
Anskaffessum primo	41.797	122.937	164.734
Kursregulering	-13	-12	-25
Årets tilgang	8.898	100	8.998
Årets afgang	-16	-838	-854
Anskaffessum ultimo	50.666	122.187	172.853
Af- og nedskrivninger primo	-12.093	-73.220	-85.313
Kursregulering	8	27	35
Årets afskrivning	-6.989	-8.357	-15.346
Årets nedskrivning	-64	0	-64
Årets afgang	16	838	854
Af- og nedskrivninger ultimo	-19.122	-80.712	-99.834
Bogført værdi ultimo	31.544	41.475	73.019
HedeDanmark a/s, moderselskabet			
Anskaffessum primo	40.879	90.365	131.244
Årets tilgang	1.704	100	1.804
Årets afgang	0	-838	-838
Anskaffessum ultimo	42.583	89.627	132.210
Af- og nedskrivninger primo	-11.784	-51.171	-62.955
Årets afskrivning	-5.941	-7.242	-13.183
Årets nedskrivning	-64	0	-64
Årets afgang	0	838	838
Af- og nedskrivninger ultimo	-17.789	-57.575	-75.364
Bogført værdi ultimo	24.794	32.052	56.846

Noter

Note 11 Materielle anlægsaktiver

	Grunde, bygninger og skove 1000 kroner	Produktions- anlæg og maskiner 1000 kroner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar 1000 kroner	Materielle anlægs- aktiver i alt 1000 kroner
HedeDanmark a/s, koncernen				
Anskaffelsessum primo	16.302	103.953	85.485	205.740
Regulering til primo	0	-25	0	-25
Køb af virksomhed	1.604	4.541	4.536	10.681
Kursregulering	5	0	-714	-709
Årets tilgang	12.594	16.693	12.474	41.761
Årets afgang	-3.290	-6.845	-10.801	-20.936
Anskaffelsessum ultimo	27.215	118.317	90.980	236.512
Af- og nedskrivninger primo	-6.525	-74.670	-57.846	-139.041
Regulering til primo	0	25	0	25
Køb af virksomhed	-1.575	-3.772	-3.717	-9.064
Kursregulering	-3	0	552	549
Årets af- og nedskrivning	-1.174	-10.348	-8.842	-20.364
Årets nedskrivning	-32	-323	0	-355
Årets afgang	1.409	5.823	9.847	17.079
Af- og nedskrivninger ultimo	-7.900	-83.265	-60.006	-151.171
Bogført værdi ultimo	19.315	35.052	30.974	85.341
Heraf finansielt leasede aktiver	0	0	50	50

	Grunde, bygninger og skove 1000 kroner	Produktions- anlæg og maskiner 1000 kroner	Andre anlæg, driftsmateriel og inventar 1000 kroner	Materielle anlægs- aktiver i alt 1000 kroner
HedeDanmark a/s, moderselskabet				
Anskaffelsessum primo	13.858	89.929	61.497	165.284
Regulering til primo	0	-25	0	-25
Årets tilgang	11.094	16.693	10.383	38.170
Årets afgang	-3.290	-6.845	-9.293	-19.428
Anskaffelsessum ultimo	21.662	99.752	62.587	184.001
Af- og nedskrivninger primo	-5.239	-60.647	-40.391	-106.277
Regulering til primo	0	25	0	25
Årets afskrivning	-1.091	-10.298	-6.385	-17.774
Årets nedskrivning	-32	-323	0	-355
Årets afgang	1.409	5.823	8.491	15.723
Af- og nedskrivninger ultimo	-4.953	-65.420	-38.285	-108.658
Bogført værdi ultimo	16.709	34.332	24.302	75.343
Heraf finansielt leasede aktiver	0	0	50	50

Noter

Note 12 Finansielle anlægsaktiver

HedeDanmark a/s, koncernen

	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vende hos tilknyttede virksomheder 1000 kroner	Kapitalandele i associerede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vender hos associerede virksomheder 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	0	0	20.206	58.862
Kursregulering	0	0	0	3.315
Reklassificering	0	0	-20.206	-64.708
Årets tilgang	0	0	0	2.531
Anskaffelsessum ultimo	0	0	0	0
Reguleringer primo	0	0	-20.206	-58.862
Reklassificering	0	0	20.206	64.708
Nedskrivninger	0	0	2.772	-5.846
Kursregulering	0	0	-2.772	0
Reguleringer ultimo	0	0	0	0
Bogført værdi ultimo	0	0	0	0

HedeDanmark a/s, moderselskabet

	Kapitalandele i tilknyttede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vende hos tilknyttede virksomheder 1000 kroner	Kapitalandele i associerede virksomheder 1000 kroner	Tilgodeha- vender hos associerede virksomheder 1000 kroner
Anskaffelsessum primo	83.850	0	20.206	58.862
Kursregulering	0	483	0	3.315
Reklassificering	20.206	64.708	-20.206	-64.708
Årets tilgang	9.808	0	0	2.531
Årets afgang	0	-65.191	0	0
Anskaffelsessum ultimo	113.864	0	0	0
Reguleringer primo	-36.639	0	-20.206	-58.862
Reklassificering	-20.206	-64.708	20.206	64.708
Nedskrivninger	-69.017	-483	2.772	-5.846
Kursregulering	-213	0	-2.772	0
Reguleringer	64.459	65.191	0	0
Modtaget udbytte	-6.830	0	0	0
Andel af årets resultat efter skat	5.624	0	0	0
Reguleringer ultimo	-62.822	0	0	0
Bogført værdi ultimo	51.042	0	0	0

Noter

Note 12 Finansielle anlægsaktiver (fortsat)

	Ejer- andel %	Egen- kapital 1000 kr.	Årets resultat efter skat 1000 kr.	HedeDanmarks andel	
				Egen- kapital 1000 kr.	Årets resultat efter skat 1000 kr.
Dattervirksomheder					
Heidegesellschaft Forstprodukte und -geräte GmbH, Tyskland	100	12.892	4.989	12.892	4.989
S.K.A. A/S, Sorø	100	3.204	-247	3.204	-247
HD LandScape AB, Sverige	100	10.218	-5.200	10.218	-5.200
HD Forest Holding, Letland	100	19.284	5.365	19.284	5.365
HD Jordpark a/s, Viborg	100	489	-588	489	-588
Emirates Landscape L.L.C., Abu Dhabi	100	14.835	1.305	14.835	1.305
Moderselskabets andel		60.922	5.624	60.922	5.624
Goodwill 31. december 2018				4.955	
Ned- og afskrivning på goodwill					-619
Moderselskabets andel i dattervirksomheder i alt				65.877	5.005

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Note 13 Varebeholdninger				
Råvarer og hjælpematerialer	625	819	625	819
Varer under fremstilling	18.569	15.178	18.569	15.178
Fremstillede færdigvarer og handelsvarer	73.403	63.338	52.712	45.148
Forudbetalinger for varer	2.659	2.638	2.029	1.933
	95.256	81.973	73.935	63.078
Note 14 Igangværende arbejder for fremmed regning				
Salgsverdi	323.862	244.750	314.613	234.415
Acontofaktureringer	-313.834	-229.402	-313.136	-229.402
	10.028	15.348	1.477	5.013
Indregnet således i balancen:				
Igangværende arbejder for fremmed regning, aktiver	43.736	43.772	22.147	24.056
Modtagne forudbetalinger vedr. igangv. arbejder, passiver	-33.708	-28.424	-20.670	-19.043
	10.028	15.348	1.477	5.013
Note 15 Andre tilgodehavender				
Tilgodehavender hos administrerede skove	6.004	6.913	5.907	6.798
Øvrige tilgodehavender	8.131	12.607	7.175	12.498
	14.135	19.520	13.082	19.296
Note 16 Periodeafgrænsningsposter				
Periodeafgrænsningsposter består af diverse forudbetalte omkostninger.				
Note 17 Udskudt skat				
Udskudt skat hviler på følgende poster:				
Immaterielle anlægsaktiver	-2.240	-2.154	-2.240	-2.154
Materielle anlægsaktiver	-1.044	0	-1.087	0
Finansielle anlægsaktiver	3.828	0	0	0
Varebeholdninger	-4	-1.065	-4	-1.065
Igangværende arbejder for fremmed regning	9.478	7.728	9.478	7.728
Tilgodehavender	230	47	230	47
Hensatte forpligtelser	0	-88	0	-88
Gældsforpligtelser	-11	-51	-11	-51
	10.237	4.417	6.366	4.417
Udskudt skat				
Saldo primo	4.417	10.346	4.417	10.431
Regulering til primo	-1.888	49	-1.888	0
Årets regulering medtaget i resultatopgørelsen	7.708	-5.978	3.837	-6.014
Saldo ultimo	10.237	4.417	6.366	4.417
Indregnet således i balancen:				
Hensættelser til udskudt skat	10.237	4.417	6.366	4.417
	10.237	4.417	6.366	4.417

Noter

	HedeDanmark a/s Koncernen		HedeDanmark a/s Moderselskabet	
	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner	2018 1000 kroner	2017 1000 kroner
Note 18 Andre hensatte forpligtelser				
Saldo primo	6.000	0	6.000	0
Hensatte forpligtelser i året	14.952	6.400	117	6.400
Tilbageførte og betalte hensættelser i året	-1.000	0	-1.000	0
Saldo ultimo	19.952	6.400	5.117	6.400
Note 19 Langfristede gældsforpligtelser				
Gæld med pant i fast ejendom				
0-1 år	61	976	61	976
1-5 år	256	3.986	256	3.986
> 5 år	1.010	4.930	1.010	4.930
	1.327	9.892	1.327	9.892
Finansiell leasing:				
0-1 år	50	183	50	183
1-5 år	0	50	0	50
	50	233	50	233
Note 20 Anden gæld				
Gæld til administrerede skove	34.357	30.001	34.357	30.001
Skyldige lønrelaterede poster	59.717	55.045	47.209	49.353
Skyldig moms	13.058	18.900	10.929	17.073
Øvrige skyldige beløb	5.036	2.810	609	2.333
	112.168	106.756	93.104	98.760

Note 21 Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter består af diverse forudfakturerede indtægter.

Noter

Note 22 Eventualforpligtelser og sikkerhedsstillelser

Koncernen

Koncernen har påtaget sig leje- og leasingforpligtelser med en løbetid på mellem 3 mdr. og 10 år. Den aktuelle årlige leje udgør 13,9 mio. kr., og den samlede lejeforpligtelse er 41,9 mio. kr., heraf 0,9 mio. til moderselskabet. Den samlede leasingforpligtelse er 6,6 mio. kr. Koncernens kreditinstitutter og forsikringsselskaber har afgivet arbejdsgarantier for igangværende arbejder på 89,5 mio. kr. og for moderselskabet 64,3 mio. kr. Der påhviler herudover selskaberne i koncernen sædvanlige branchemæssige garantiforpligtelser.

Moderselskab

Moderselskabet har påtaget sig leje- og leasingforpligtelser med en løbetid på mellem 3 mdr. og 10 år. Den aktuelle årlige leje udgør for moderselskabet 12,8 mio. kr. og den samlede forpligtelse 38,7 mio. kr., heraf 0,9 mio. til moderselskabet. Den samlede leasingforpligtelse er 6,6 mio. kr. Moderselskabets kreditinstitutter og forsikringsselskaber har afgivet arbejdsgarantier for igangværende arbejder på 64,3 mio. kr. Til sikkerhed for associeret selskabs engagement med kreditinstitutter er stillet kaution for kredit på 9,3 mio. kr. og pr. 31.12.2018 udnyttet med 6,0 mio. kr.

Selskabet indgår i en dansk sambeskatning med Dalgasgroup A/S som administrationsselskab. Selskabet hæfter derfor fra og med regnskabsåret 2013 delvist solidarisk og delvist subsidiært for indkomstskatter mv. for de sambeskattede selskaber og fra og med 1. juli 2012 ligeledes delvist solidarisk og delvist subsidiært for eventuelle forpligtelser til at indeholde kildeskat på renter, royalties og udbytter for disse selskaber. Den subsidiære hæftelse udgør dog i begge tilfælde højst et beløb svarende til den andel af kapitalen i selskabet, der ejes direkte eller indirekte af det ultimative moderselskab.

Verserende sager

Det er ledelsens vurdering, at eventuelle negative udfald af verserende sager ikke vil have væsentlig indflydelse på koncernens økonomiske stilling.

Note 23 Nærtstående parter

HedeDanmark a/s' nærtstående parter omfatter:

Bestemmende indflydelse

Dalgasgroup A/S, 8800 Viborg, moderselskab, bestyrelse og direktion.

Samhandlen med nærtstående parter med bestemmende indflydelse foregår i begrænset omfang inden for rådgivning og handel og finder sted på markedsmæssige vilkår.

Øvrige nærtstående parter

Selskaber kontrolleret af HedeDanmark a/s.

Alle transaktioner med øvrige nærtstående parter foregår på markedsmæssige vilkår.

Koncernforhold

HedeDanmark a/s og dattervirksomheder indgår i koncernregnskabet for Det danske Hedeselskab, CVR-nr. 42 34 46 13, som er både den mindste og største koncern, hvori HedeDanmark a/s indgår.

Note 24 Begivenheder efter regnskabsårets udløb

Der er ikke efter statusdagen indtruffet afgørende hændelser, der har betydning for vurderingen af årsrapporten.

Noter

Note 25 Anvendt regnskabspraksis

Årsrapporten for 2018 for HedeDanmark a/s er aflagt i overensstemmelse med Årsregnskabslovens bestemmelser for store klasse C-virksomheder.

Årsregnskabet er aflagt efter samme regnskabspraksis som sidste år.

Generelt om indregning og måling

Aktiver indregnes i balancen, når det som følge af en tidligere begivenhed er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil tilflyde koncernen, og aktivets værdi kan måles pålideligt.

Forpligtelser indregnes i balancen, når koncernen som følge af en tidligere begivenhed har en retlig eller faktisk forpligtelse, og det er sandsynligt, at fremtidige økonomiske fordele vil fragå koncernen, og forpligtelsernes værdi kan måles pålideligt.

Ved første indregning måles aktiver og forpligtelser til kostpris. Efterfølgende måles aktiver og forpligtelser som beskrevet nedenfor for hver enkelt regnskabspost.

Ved indregning og måling tages hensyn til forudsigelige gevinster, tab og risici, der fremkommer, inden årsrapporten aflægges, og som be- eller afkræfter forhold, der eksisterede på balancedagen.

Indtægter indregnes i resultatopgørelsen i takt med, at de indtjenes, mens omkostninger indregnes med det beløb, der vedrører regnskabsåret.

Koncernregnskabet

Koncernregnskabet omfatter modervirksomheden og de virksomheder (dattervirksomheder), som kontrolleres af modervirksomheden. Modervirksomheden anses for at have kontrol, når den direkte eller indirekte ejer mere end 50 % af stemmerettighederne eller på anden måde kan udøve eller faktisk udøver bestemmende indflydelse. Virksomheder, hvori koncernen direkte eller indirekte besidder mellem 20 % og 50 % af stemmerettighederne og udøver betydelig, men ikke bestemmende indflydelse, betragtes som associerede virksomheder.

Konsolideringsprincipper

Koncernregnskabet udarbejdes på grundlag af regnskaber for modervirksomheden og dens dattervirksomheder. Udarbejdelse af koncernregnskabet sker ved sammenlægning af regnskabsposter af ensartet karakter. Ved konsolideringen foretages eliminering af koncerninterne indtægter og omkostninger, interne mellemværender og udbytter samt fortjenester og tab ved transaktioner mellem de konsoliderede virksomheder. De regnskaber, der anvendes til brug for konsolideringen, udarbejdes i overensstemmelse med koncernens regnskabspraksis.

I koncernregnskabet indregnes dattervirksomhedernes regnskabsposter 100 %. Minoritetsinteressernes forholdsmæssige andel af resultatet præsenteres som en særskilt post i ledelsens forslag til resultatdisponering, og deres andel af dattervirksomhedernes nettoaktiver præsenteres som en særskilt post under koncernens egenkapital.

Kapitalandele i dattervirksomheder udlignes med den forholdsmæssige andel af dattervirksomhedernes nettoaktiver på overtagelsestidspunktet opgjort til dagsværdi.

Virksomhedssammenslutninger

Nyerhvervede eller nystiftede virksomheder indregnes i koncernregnskabet fra henholdsvis overtagelsestidspunktet og stiftelsestidspunktet.

Ved køb af nye virksomheder anvendes overtagelsesmetoden, hvorefter de nytilkøbte virksomheders identificerbare aktiver og forpligtelser måles til dagsværdi på overtagelsestidspunktet. Der hensættes alene til dækning af omkostninger ved omstruktureringer i den erhvervede virksomhed i det omfang, de er besluttet i den erhvervede virksomhed inden overtagelsen. Der tages hensyn til skatteeffekten af de foretagne omvurderinger.

Positive forskelsbeløb (goodwill) mellem kostprisen for den erhvervede kapitalandel og dagsværdien af de overtagne aktiver og forpligtelser indregnes under immaterielle anlægsaktiver og afskrives systematisk over resultatopgørelsen efter en individuel vurdering af brugstiden. Hvis der ikke kan skønnes en pålidelig brugstid fastsættes denne til 10 år. Brugstiden revurderes årligt.

Omregning af fremmed valuta

Transaktioner i fremmed valuta omregnes ved første indregning til transaktionsdagens kurs. Valutakursdifferencer, der opstår mellem transaktionsdagens kurs og kursen på betalingsdagen, indregnes i resultatopgørelsen under finansielle indtægter/omkostninger.

Tilgodehavender, gældsforpligtelser og andre monetære poster i fremmed valuta, som ikke er afregnet på balancedagen, omregnes til balancedagens kurs. Forskellen mellem balancedagens kurs og kursen på tidspunktet for tilgodehavendets eller gældens opståen eller indregning i seneste årsregnskab indregnes i resultatopgørelsen som en finansiell post.

Materielle og immaterielle anlægsaktiver, varebeholdninger og andre ikke monetære aktiver, der er købt i fremmed valuta, omregnes til historiske kurser.

Ved indregning af udenlandske tilknyttede og associerede virksomheder, der er selvstændige enheder, omregnes resultatopgørelsen til danske kroner med periodiske gennemsnitskurser, som ikke afviger væsentligt fra transaktionsdagens kurser. Balanceposterne omregnes til balancedagens valutakurser. Kursdifferencer, opstået ved omregning af udenlandske tilknyttede virksomheders egenkapital ved årets begyndelse til balancedagens valutakurser samt ved omregning af resultatopgørelser fra gennemsnitskurser til balancedagens valutakurser, indregnes direkte i egenkapitalen.

Kursregulering af mellemværende med selvstændige udenlandske tilknyttede virksomheder, der anses for en del af den samlede investering i den tilknyttede virksomhed, indregnes direkte i egenkapitalen.

Afledte finansielle instrumenter

Afledte finansielle instrumenter indregnes første gang i balancen til kostpris og måles efterfølgende til dagsværdi. Positive og negative dagsværdier af afledte finansielle instrumenter indgår i andre tilgodehavender henholdsvis anden gæld.

Ændringer i dagsværdi af afledte finansielle instrumenter, der er klassificeret som og opfylder kriterierne for sikring af dagsværdien af et indregnet aktiv eller en indregnet forpligtelse, indregnes i resultatopgørelsen sammen med ændringer i værdien af det sikrede aktiv eller den sikrede forpligtelse.

Resultatopgørelsen

Nettoomsætning

Omsætning af handelsvarer og fremstillede færdigvarer indregnes i resultatopgørelsen, når levering og risikoovergang til køber har fundet sted, hvilket svarer til faktureringsstidspunktet. Nettoomsætning indregnes eksklusive moms, afgifter og rabatter i forbindelse med salget og måles til salgsværdien af det fastsatte vederlag.

Service- og rådgivningsydelser indregnes i nettoomsætningen i takt med, at ydelserne udføres, hvorved nettoomsætningen svarer til salgsværdien af årets udførte arbejder (produktionsmetoden).

Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling

Ændring i lagre af færdigvarer og varer under fremstilling omfatter regnskabsårets formindskelser eller forøgelser af lagre af færdigvarer og varer under fremstilling. I posten indgår sædvanlige nedskrivninger af de pågældende lagerbeholdninger. Ændringer i råvarelagre indgår i posten omkostninger til råvarer og hjælpematerialer.

Andre driftsindtægter

Andre driftsindtægter indeholder regskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedens hovedaktiviteter.

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer

Omkostninger til råvarer og hjælpematerialer omfatter regnskabsårets forbrug af råvarer og hjælpematerialer efter regulering for forskydning i beholdninger af disse varer mv. fra primo til ultimo. I posten indgår eventuelt svind og sædvanlige nedskrivninger af de pågældende lagerbeholdninger.

Andre eksterne omkostninger

Andre eksterne omkostninger omfatter omkostninger, der vedrører virksomhedens primære aktiviteter, herunder lokaleomkostninger, kontorholdsomkostninger, salgsfremmende omkostninger mv. I posten indgår endvidere nedskrivninger af tilgodehavender indregnet under omsætningsaktiver.

Personaleomkostninger

Personaleomkostninger omfatter løn og gager samt sociale omkostninger, pensioner mv. til selskabets personale.

Af- og nedskrivninger

Af- og nedskrivninger af materielle og immaterielle anlægsaktiver består af regnskabsårets af- og nedskrivninger opgjort ud fra henholdsvis de fastsatte restværdier og brugstider for de enkelte aktiver og gennemførte nedskrivningstest og af gevinster og tab ved salg af materielle samt immaterielle anlægsaktiver.

Andre driftsomkostninger

Andre driftsomkostninger indeholder regnskabsposter af sekundær karakter i forhold til virksomhedens hovedaktiviteter.

Resultat efter skat af kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Indtægter af kapitalandele i tilknyttede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte virksomheders resultat efter fuld eliminering af interne avancer og tab og fradrag af afskrivning på goodwill.

Resultat efter skat af kapitalandele i associerede virksomheder

Indtægter af kapitalandele i associerede virksomheder omfatter den forholdsmæssige andel af de enkelte associerede virksomheders resultat efter forholdsmæssig eliminering af interne avancer og tab.

Finansielle indtægter

Finansielle indtægter indeholder renteindtægter og kursgevinster vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt godtgørelser under aconto-skatteordningen mv.

Finansielle omkostninger

Finansielle omkostninger indeholder renteomkostninger og, kurstab vedrørende værdipapirer, gæld og transaktioner i fremmed valuta, amortisering af finansielle aktiver og forpligtelser samt tillæg under aconto-skatteordningen mv.

Skat

Selskabet er sambeskattet med Dalgasgroup A/S, Dalgasgroup A/S' øvrige danske datterselskaber samt Dalgasgroup A/S' danske søsterselskaber, der i henhold til reglerne om tvungen sambeskatning er omfattet af sambeskatningen i koncernen. Den aktuelle selskabsskat fordeles mellem de sambeskattede selskaber i forhold til disses skattepligtige indkomster med fuld fordeling og med refusion vedrørende skattemæssige underskud. Dalgasgroup A/S er administrationselskab for sambeskatningen og afregner som følge heraf alle betalinger af selskabsskat med skattemyndighederne.

Årets skat, der består af årets aktuelle skat og forskydning i udskudt skat, indregnes i resultatopgørelsen med den del, der kan henføres til årets resultat, og direkte i egenkapitalen med den del, der kan henføres til posteringer direkte på egenkapitalen.

Balancen

Goodwill

Goodwill er positive forskelsbeløb mellem kostpris og brugsværdien af overtagne aktiver og forpligtelser i virksomhedsovertagelsen. Goodwill afskrives lineært over den vurderede brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af, i hvilket omfang der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil, og i hvilket omfang goodwillbeløbet inkluderer tidsbegrænsede immaterielle ressourcer, som det ikke har været muligt at udskille og indregne som særskilte aktiver. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 5-15 år.

Goodwill nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Immaterielle rettigheder mv.

Immaterielle rettigheder mv. omfatter igangværende og færdiggjorte udviklingsprojekter med tilknyttede immaterielle rettigheder, erhvervede immaterielle rettigheder og forudbetalinger for immaterielle anlægsaktiver.

Udviklingsprojekter vedrørende produkter og processer, der er klart definerede og identificerbare, hvor den tekniske udnyttelsesgrad, tilstrækkelige ressourcer og et potentielt fremtidigt marked eller udviklingsmulighed i virksomheden kan påvises, og hvor det er hensigten at fremstille, markedsføre eller anvende det pågældende produkt eller den pågældende proces, indregnes som immaterielle anlægsaktiver. Øvrige udviklingsomkostninger indregnes som omkostninger i resultatopgørelsen, når omkostningerne afholdes.

Ved indregning af udviklingsprojekter som immaterielle anlægsaktiver bindes et beløb svarende til de afholdte omkostninger på egenkapitalen under reserve for udviklingsomkostninger, der nedbringes i takt med af- og nedskrivninger på udviklingsprojekterne.

Kostprisen for udviklingsprojekter omfatter omkostninger, herunder gager og afskrivninger, der direkte og indirekte kan henføres til udviklingsprojekterne.

Indirekte produktionsomkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i udviklingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte projekt.

Færdiggjorte udviklingsprojekter afskrives lineært over den forventede brugstid, der fastsættes ud fra en konkret vurdering af det enkelte udviklingsprojekt. Såfremt brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. For udviklingsprojekter, der er beskyttet af immaterielle rettigheder, udgør den maksimale afskrivningsperiode restløbetiden for de pågældende rettigheder. De anvendte afskrivningsperioder udgør 3-20 år.

Erhvervede immaterielle rettigheder måles til kostpris med fradrag af akkumulerede afskrivninger. Patenter afskrives lineært over den resterende patentperiode, og licenser afskrives lineært over aftaleperioden.

Immaterielle rettigheder mv. nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Materielle anlægsaktiver

Grunde, bygninger, produktionsanlæg og maskiner samt andre anlæg, driftsmateriel og inventar måles til kostpris med fradrag af akkumulerede af- og nedskrivninger. Der afskrives ikke på grunde.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen, omkostninger direkte tilknyttet anskaffelsen og omkostninger til klargøring af aktivet indtil det tidspunkt, hvor aktivet er klar til at blive taget i brug. For finansielt leasede aktiver udgør kostprisen den laveste værdi af dagsværdien af aktivet og nutidsværdien af de fremtidige leasingydelse.

Indirekte omkostninger i form af indirekte henførbare personaleomkostninger og afskrivninger på immaterielle og materielle anlægsaktiver, der er anvendt i fremstillingsprocessen, indregnes i kostprisen baseret på det medgåede timeforbrug for det enkelte aktiv.

Afskrivningsgrundlaget er kostpris med fradrag af forventet restværdi efter afsluttet brugstid. Der foretages lineære afskrivninger baseret på følgende vurdering af aktivernes forventede brugstider:

○ Bygninger	10-50 år
○ Produktionsanlæg og maskiner	2-8 år
○ Andre anlæg, driftsmateriel og inventar	2-8 år

For indretning af lejede lokaler og aktiver omfattet af finansielle leasingaftaler udgør afskrivningsperioden maksimalt aftaleperioden.

Forventede brugstider og restværdier revurderes årligt.

Materielle anlægsaktiver nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder indregnes og måles i modervirksomhedens regnskab efter den indre værdis metode (equity-metoden). Dette indebærer, at kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi med tillæg af uafskrevet goodwill og med fradrag eller tillæg af urealiserede koncerninterne fortjenester og tab.

Nettoopskrivning af kapitalandele i tilknyttede virksomheder overføres i forbindelse med resultatdisponeringen til reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode under egenkapitalen.

Goodwill opgøres som forskellen mellem kostprisen for kapitalandelene og dagsværdien af den forholdsmæssige andel af de overtagne aktiver og forpligtelser. Goodwill afskrives lineært over den vurderede brugstid, der fastlægges på baggrund af ledelsens erfaringer inden for de enkelte forretningsområder. Brugstiderne er fastlagt ud fra en vurdering af, i hvilket omfang der er tale om strategisk erhvervede virksomheder med en stærk markedsposition og langsigtet indtjeningsprofil, og i hvilket omfang goodwillbeløbet inkluderer tidsbegrænsede immaterielle ressourcer, som det ikke har været muligt at udskille og indregne som særskilte aktiver. Hvis brugstiden ikke kan skønnes pålideligt, fastsættes den til 10 år. Brugstiderne revurderes årligt. De anvendte afskrivningsperioder udgør 5-15 år. Kapitalandele i tilknyttede virksomheder nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Kapitalandele i tilknyttede virksomheder nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Kapitalandele i associerede virksomheder

Kapitalandele i associerede virksomheder indregnes og måles efter den indre værdis metode (equity-metoden). Dette indebærer, at kapitalandelene måles til den forholdsmæssige andel af virksomhedernes regnskabsmæssige indre værdi med tillæg af uafskrevet goodwill og med fradrag eller tillæg af urealiserede, forholdsmæssige interne fortjenester og tab.

Associerede virksomheder med negativ regnskabsmæssig indre værdi måles til 0 kr. Et eventuelt tilgodehavende hos disse virksomheder nedskrives til nettorealiseringsværdi ud fra en konkret vurdering. Såfremt modervirksomheden har en retlig eller faktisk forpligtelse til at dække den pågældende associerede virksomheds forpligtelser, og det er sandsynligt, at denne forpligtelse vil blive aktualiseret, indregnes en hensat forpligtelse målt til nutidsværdien af de omkostninger, det skønnes nødvendigt at afholde for at afvikle forpligtelsen.

Nettoopskrivning af kapitalandele i associerede virksomheder overføres i forbindelse med resultatdisponeringen til reserve for nettoopskrivning efter den indre værdis metode under egenkapitalen.

Kapitalandele i associerede virksomheder nedskrives til genindvindingsværdi, hvis denne er lavere end den regnskabsmæssige værdi.

Varebeholdninger

Varebeholdninger måles til kostpris, opgjort efter FIFO-metoden, eller nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Kostprisen omfatter anskaffelsesprisen med tillæg af hjemtagelsesomkostninger. Kostprisen for fremstillede varer og varer under fremstilling omfatter omkostninger til råvarer, hjælpematerialer og direkte løn samt indirekte produktionsomkostninger.

Indirekte produktionsomkostninger omfatter indirekte materialer og løn, omkostninger til vedligeholdelse af og af- og nedskrivninger på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, bygninger og udstyr samt omkostninger til produktionsadministration og ledelse. Finansieringsomkostninger indregnes ikke i kostprisen.

Nettorealiseringsværdi for varebeholdninger opgøres som forventet salgspris med fradrag af færdiggørelsesomkostninger og omkostninger, der skal afholdes for at effektuere salget.

Biologiske omsætningsaktiver indregnet under varebeholdninger

Biologiske omsætningsaktiver, der omfatter levende planter, måles til kostpris, der for købte aktiver består af købsprisen tillagt eventuelle direkte tilknyttede anskaffelsesomkostninger.

Biologiske omsætningsaktiver måles til nettorealiseringsværdi, hvor denne er lavere.

Kostprisen omfatter omkostninger til råvarer, hjælpematerialer og direkte løn samt indirekte produktionsomkostninger.

Indirekte produktionsomkostninger omfatter indirekte materialer og løn, omkostninger til vedligeholdelse af og af- og nedskrivninger på de i produktionsprocessen benyttede maskiner, bygninger og udstyr samt omkostninger til produktionsadministration og ledelse. Finansieringsomkostninger indregnes ikke i kostprisen.

Nettorealiseringsværdi for biologiske omsætningsaktiver opgøres som forventet salgspris med fradrag af omkostninger til færdiggørelse og omkostninger, der skal afholdes for at effektuere salget.

Tilgodehavender

Tilgodehavender omfattende tilgodehavender fra salg og tjenesteydelser, tilgodehavender hos administrerede skove, tilgodehavender hos tilknyttede virksomheder og andre tilgodehavender måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominal værdi med fradrag af nedskrivninger til imødegåelse af forventede tab.

Igangværende arbejder for fremmed regning

Igangværende arbejder for fremmed regning måles til salgsværdien af det på balancedagen udførte arbejde.

Salgsværdien måles på baggrund af færdiggørelsesgraden på balancedagen og de samlede forventede indtægter på det enkelte igangværende arbejde. Færdiggørelsesgraden beregnes normalt som forholdet mellem det faktiske ressourceforbrug og det totale budgetterede ressourceforbrug.

Såfremt salgsværdien af et igangværende arbejde ikke kan opgøres pålideligt, måles salgsværdien til de medgåede omkostninger eller til nettorealiseringsværdien, hvis denne er lavere.

Det enkelte igangværende arbejde indregnes i balancen under tilgodehavender eller gældsforpligtelser, afhængigt af om nettoværdien, der er opgjort som salgsværdien med fradrag af acontofaktureringer, er positiv eller negativ.

Finansieringsomkostninger vedrørende ydelser medregnes ikke i værdien af igangværende arbejder. Omkostninger i forbindelse med salgs- og tilbudsarbejde til opnåelse af kontrakter udgiftsføres i resultatopgørelsen under andre eksterne omkostninger i det regnskabsår, hvori omkostningerne afholdes.

Tilgodehavende skat og skyldig selskabsskat

Aktuelle skatteforpligtelser eller tilgodehavende aktuel skat indregnes i balancen opgjort som beregnet skat af årets skattepligtige indkomst, der er reguleret for betalt acontoskat.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under aktiver omfatter afholdte omkostninger, der vedrører efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Likvide beholdninger

Likvide beholdninger omfatter kontante beholdninger og bankindeståender.

Udbytte

Udbytte indregnes som en gældsforpligtelse på tidspunktet for vedtagelse på generalforsamlingen. Det foreslåede udbytte for regnskabsåret vises som en særskilt post i egenkapitalen.

Udskudt skat

Udskudt skat indregnes af alle midlertidige forskelle mellem regnskabsmæssig og skattemæssig værdi af aktiver og forpligtelser, hvor den skattemæssige værdi af aktiverne opgøres med udgangspunkt i den planlagte anvendelse af det enkelte aktiv.

Hensatte forpligtelser

Andre hensatte forpligtelser omfatter forventede omkostninger til tab på igangværende arbejder for fremmed regning.

Andre hensatte forpligtelser indregnes og måles som det bedste skøn over de omkostninger, der er nødvendige for på balancedagen at afvikle forpligtelserne. Hensatte forpligtelser med forventet forfaldstid ud over et år fra balancedagen måles til tilbagediskonteret værdi.

Når det er sandsynligt, at de samlede omkostninger vil overstige de samlede indtægter på et igangværende arbejde for fremmed regning, hensættes til dækning af det samlede tab, der påregnes ved det pågældende arbejde.

Finansielle gældsforpligtelser

Gæld til realkreditinstitutter og kreditinstitutter måles ved låneoptagelse til kostpris, svarende til det modtagne provenu efter fradrag af afholdte transaktionsomkostninger. Efterfølgende måles gæld til realkreditinstitutter og kreditinstitutter til amortiseret kostpris. Dette betyder, at forskellen mellem provenuet ved låneoptagelsen og den nominelle værdi, der skal tilbagebetales, indregnes i resultatopgørelsen over låneperioden som en finansiell omkostning ved anvendelse af den effektive rentes metode.

Leasingforpligtelser

Leasingforpligtelser vedrørende finansielt leasede aktiver indregnes i balancen som gældsforpligtelser og måles på tidspunktet for indgåelse af kontrakten til nutidsværdien af de fremtidige leasingydelser. Efter første indregning måles leasingforpligtelserne til amortiseret kostpris. Forskellen mellem nutidsværdien og den nominelle værdi af leasingydelserne indregnes i resultatopgørelsen over kontraktens løbetid som en finansiell omkostning.

Leasingydelser vedrørende operationelle leasingaftaler indregnes lineært i resultatopgørelsen over leasingperioden.

Modtagne forudbetalinger for kunder

Modtagne forudbetalinger fra kunder omfatter beløb, der er modtaget fra kunder forud for leveringstidspunktet.

Øvrige gældsforpligtelser

Øvrige finansielle forpligtelser omfattende gæld til administrerede skove, leverandør og tjenesteydelser, gæld til tilknyttede virksomheder samt anden gæld måles til amortiseret kostpris, der sædvanligvis svarer til nominel værdi.

Periodeafgrænsningsposter

Periodeafgrænsningsposter indregnet under forpligtelser omfatter modtagne indtægter til resultatføring i efterfølgende regnskabsår. Periodeafgrænsningsposter måles til kostpris.

Pengestrømsopgørelse

Pengestrømsopgørelsen for koncernen opstilles efter den indirekte metode med udgangspunkt i årets resultat.

Pengestrømsopgørelsen viser likviditet fra driften, investeringer, finansiering og årets forskydning i likviditet samt likvider ved årets begyndelse og slutning. Der er ikke udarbejdet særskilt pengestrømsopgørelse for moderselskabet, da denne er indeholdt i pengestrømsopgørelsen for koncernen.

Likviditetsvirkningen af køb af virksomheder vises separat under pengestrømme vedrørende investeringsaktiviteter. I pengestrømsopgørelsen indregnes pengestrømme vedrørende købte virksomheder fra anskaffelsestidspunktet.

Pengestrømme fra driften opgøres som årets resultat reguleret for ikke kontante driftsposter og ændring i driftskapital.

Pengestrømme fra investeringer omfatter køb af immaterielle, materielle og finansielle anlægsaktiver.

Pengestrømme fra finansiering omfatter optagelse og afdrag på langfristet og kortfristet gæld til finansierings- og kreditinstitutter samt foretagne udlodninger.

Likvider omfatter likvide beholdninger samt den andel af kortfristet gæld til kreditinstitutter, der indgår som en del af koncernens løbende likviditetsstyring.

Segmentoplysninger

Der gives oplysninger på forretningsområder (primært segment) og geografiske markeder (sekundært segment). Segmentoplysninger følger virksomhedens regnskabspraksis og interne økonomistyring. De sekundære segmentoplysninger gives på baggrund af kundernes placering.